

Omsorgsavdelningen

Ansvarig
Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Upprättad den
2020-08-26

Upprättad av
Helen Hansson Malmgren

Reviderad den
2025-09-11

Rutin för användning av Nationell patientöversikt, NPÖ

Allmänt om Nationell patientöversikt

Patientdatalagen (2008:355) möjliggör att personal inom vårdgivarens organisation och mellan olika vårdgivare kan få åtkomst till patientuppgifter, men ställer höga krav för att skydda patientens integritet.

Nationell patientöversikt (NPÖ) är en elektronisk tjänst som möjliggör att legitimerad personal få direktåtkomst till delar av journaluppgifter från andra vårdgivare om patienten lämnat sitt samtycke.

Syftet med NPÖ är att få en mer heltäckande bild av patientens vårdhistorik och vårdbehov, vilket gör att vårdpersonal kan ge bättre och säkrare vård. Ett exempel är när en patient som vårdats på sjukhus blir utskriven och har behov av kommunala hälso- och sjukvårdsinsatser, kan legitimerad personal i kommunen efter det att kraven för att ta del av uppgifter är uppfyllda, se vilken behandling patienten fått och vilka läkemedel som skrivits ut. Legitimerad personal kan då komma mer förberedda när de ska träffa patienten och ge rätt behandling direkt.

Konsument och producent av NPÖ

Vårdgivare kan vara anslutna till NPÖ som konsument och/eller producent. Åtkomst till NPÖ kräver att legitimerad personal identifierar sig vid inloggning med SITHS kort.

Som konsument kan legitimerad personal ta del av andra vårdgivares upprättade journalhandlingar och andra patientuppgifter. Journaluppgifter från NPÖ kan inte skrivas ut och får inte kopieras in i verksamhetens egna journaler.

Producent av NPÖ innebär att vårdgivare delar upprättade journalhandlingar och patientuppgifter till annan vårdgivare. Vellinge kommun är både konsument och producent av NPÖ.

Krav för att få ta del av uppgifter i NPÖ (konsument)

- Att det finns samtycke från patienten
- Att legitimerad personal har en vårdrelation med patienten
- Att uppgifterna som hämtas ska ha betydelse för att förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador hos patienten.

Informationskrav

För att göra patienters uppgifter tillgängliga via NPÖ krävs att patienterna är informerade och har lämnat sitt samtycke.

Vellinge kommun har tagit fram informationsmaterial som kan användas för information till patienten. Foldern ["Information om sammanhållen journal-Tryggare vård med ditt samtycke"](#) som finns på kommunens hemsida kan skrivas ut och lämnas till patienten i samband med att patienten skrivs in i kommunal hälso- och sjukvård. Det finns även information till medborgarna om NPÖ på [Vellinge kommuns hemsida](#). På [Ineras hemsida](#) finns uppgifter om vilka vårdgivare som producerar information till NPÖ, vilken information de visar samt vilka vårdgivare som är konsumenter.

Spärr av journaluppgifter

Enligt patientdatalagen har patienten rätt att begära spärr för att begränsa åtkomst till uppgifter i journalen för andra vårdgivare. Spärr kan endast göras av den vårdgivare som producerar information. Patienten kan inte spärra valda delar av det som produceras till NPÖ i kommunen, utan alla uppgifter spärras då. Patienten kan när som helst begära att spärren hävs. Föräldrar kan inte spärra sina barns uppgifter. Om patienten spärrar uppgifter i sin journal ansvarar patienten själv för att informera vårdpersonalen hos annan vårdgivare om sådant de kan behöva veta för att kunna ge en god och säker vård.

Hantering av begäran om spärr eller hävande av spärr

- Informera patienten att de ansvarar för nödvändig information om sig själv hos andra vårdgivare om de begär att journalinformation från kommunen ska spärras.
- Legitimerad personal tillhandahåller [blanketten för spärr/hävande](#) till patienten.
- Legitimerad personal utför ID-kontroll på patienten innan blanketten fylls i och fyller även i datum och sitt eget namn.
- Blanketten skickas till Vård och omsorg, Systemförvaltare, 235 81 Vellinge.
- Blanketten kvitteras av Systemförvaltare och namn och datum anges för genomförd spärr/hävd spärr.
- Systemförvaltare utför spärr eller häver spärr i [Ineras säkerhetstjänst](#).

- Systemförvaltare infogar blanketten i "Lifecare Meddelande" till legitimerad personal som skrivit på blanketten.
- Legitimerad personal infogar blanketten i LifeCare HSL under "Infogade dokument" och NPÖ. Därefter dokumenterar ansvarig personal i patientens journal under rubriken "Observera Utförare" att spärr finns i NPÖ (frastext "*NPÖ spärr finns*"). När en patient häver spärren avslutas observera texten.

Loggkontroller

Alla journaluppgifter skyddas enligt lag mot obehörig insyn och spridning. Varje gång legitimerad personal läser i en journal registreras det och loggas. Patienten har rätt att få veta vem som läst i journalen och kan begära ut det. Loggrapporter för NPÖ hämtas/tas fram från Inera Säkerhetstjänst och görs av Systemförvaltare i Vellinge kommun fyra gånger om året samt vid behov.

Den som olovligen bereder sig tillgång till någons journal utan samtycke eller vårdrelation kan dömas för dataintrång enligt 4 kap. 9 c § brottsbalken (BrB) eller föranleda disciplinpåföljd enligt lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område.